

United Nations
SERBIA

ПРАВОСУДНА
АКАДЕМИЈА

Директна примена стандарда Уједињених нација за заштиту људских права

UNIVERSAL DECLARATION OF
HUMAN RIGHTS

YEARS

#STANDUP4HUMANRIGHTS

Пројекат се спроводи уз подршку УН Програма редовне техничке сарадње (RPTC) који у Републици Србији имплементира Тим за људска права Уједињених нација у Србији

Директна примена стандарда људских права УН у поступцима пред домаћим судовима

Тематски модул: **Дискриминација**

РОМИ

1. РЕЛЕВАНТНИ УН ИЗВОРИ - СТАНДАРДИ

Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације

(Службени лист СФРЈ, бр. 31/67)

Члан 5. државе чланице се обавезују...да гарантују право свакоме на једнакост пред законом без разлике на расу, боју или национално или етничко порекло, нарочито у погледу уживања следећих права: а) права на једнак поступак пред судовима и сваким другим судским органом; б) права на безбедност лица и заштиту државе од насиља и злостављања, било од стране владиних службеника, било од сваког лица, групе или установе; ц) политичких права...д) осталих грађанских е) економских, социјалних и културних права, ф) права приступа на сва места и службе намењене јавној употреби.

Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима

(Службени лист СФРЈ- Међународни уговори, бр. 7/71)

Члан 2. став 2. Државе чланице овог пакта се обавезују да гарантују да ће сва права која су у њему формулисана бити остваривана без икакве дискриминације засноване на раси, боји, полу, језику, вери, политичком мишљењу или каквом другом мишљењу, националном или социјалном пореклу, имовинском стању, рођењу или каквој другој околности.

Међународни пакт о грађанским и политичким правима

(Службени лист СФРЈ- Међународни уговори, бр. 7/71)

Члан 2. став 1. Државе чланице овог пакта обавезују се да поштују и гарантују свим лицима која се налазе на њиховој територији и која потпадају под њихову надлежност, права призната овим пактом без обзира нарочито на расу, боју... језик, веру... национално или социјално порекло, имовно стање, рођење или сваку другу околност.**члан 26. став 1.:** Сва су лица једнака пред законом и имају право без икакве дискриминације на подједнаку заштиту закона.

2. ДОМАШАЈ УН СТАНДАРДА

Општи коментар бр. 27 Комитета за укидање расне дискриминације

препоручује државама чланицама да у целини или делимично усвоје...
мере заштите против расног насиља (**ставови 12-16**)
мере на пољу образовања (**ставови 17-26**)
мере за унапређење услова живота (**ставови 27-35**)
мере у области медија (**ставови 36-40**)
мере које се односе на учешће у јавном животу (**ставови 41-45**)

Прихваћени ставови Комитета за укидање свих облика расне дискриминације

Ms. L. R. et al v Slovakia, CERD, Communication No. 31, CERD / C / 66 / D / 31 / 2003 (10 March 2005)

Усвојено мишљење Комитета за укидање свих облика расне дискриминације

V.S v. Slovakia, CERD, Communication No. 56/2014, E/C/ 88/D/56/2014 (6 January 2016)

3. РЕЛЕВАНТНИ ОСНОВ ПОСТУПАЊА У ДОМАЋЕМ ПРАВУ

Устав Републике Србије

("Службени гласник РС", бр. 98/2006)

Члан 21. став 2. Свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације.

Законске одредбе

Закон о забрани дискриминације

("Службени гласник РС", број 22/2009)

Члан 24.

Дискриминација националних мањина

1. Забрањена је дискриминација националних мањина и њихових припадника на основу националне припадности, етничког порекла, верских уверења и језика.
2. Начин остваривања и заштита права припадника националних мањина уређује се посебним законом.

Пракса Повереника за заштиту равноправности

Притужба Д. з. р.д. м. против ОШ А. с. л. д., бр. 84, мишљење од 20. јануара 2012.

Повереници је упућена притужба у којој је наведено да се у истуреном одељењу ОШ А. С. Л. Д., село В. – Б., већ пету годину за редом формирају сегрегисана одељења за ромску децу, и то нарочито за расељену ромску децу, чиме се врши дискриминација ромске деце по основу припадности ромској националној мањини. У поступку је утврђено да су у неједнак положај стављена деца ромске националности, посебно деца из расељених породица, у односу на децу неромских националности. Сегрегација деце огледа се у формирању посебног одељења првог разреда основне школе само за децу ромске националности из расељених породица. Ученици сегрегисаних одељења првог и трећег разреда основне школе наставу похађају, заједно са децом предшколског програма, у посебној згради (згради старе школе), док ученици других одељења основне школе наставу похађају у новој, реновираној школској згради.

У пракси су формирана два одељења првог разреда са укупно 30 ученика. Одељење И-1 похађа петнаесторо деце, од чега су шесторо Роми, а у одељењу И-2 има 15 ученика ромске националности. У два одељења трећег разреда укупно има 37 ученика, од чега ИИИ-1 похађа шесторо Рома, а ИИИ-2 17 ученика искључиво ромске националности.

Повереница је пронашла да сегрегисана одељења чине деца ромске националности из расељених породица, док се у другом одељењу налази неколико деце ромске националности из породица мештана. На тај начин врши се издвајање и разврставање деце по личном својству, док је присуство малог броја деце ромске националности из породица мештана само начин да се прикрије очигледна сегрегација ромске деце. Утврђено је да није било и да не може бити оправданих и разумних разлога да се једна група деце сегрегише у односу на сву осталу децу на основу националне припадности и чињенице да су из расељених породица“.

Закључна разматрања и препоруке УН комитета упућених Србији

Закључна разматрања и препоруке Комитета за укидање расне дискриминације

Комитет позива државу уговорницу да укине де фацто сегрегацију ромске деце у државним школама и обезбеди им приступ квалитетном образовању **(став 21)**.

Комитет апелује на државу уговорницу да уклони де фацто стамбену сегрегацију И снажно настави са напорима да развија програме социјалног становања за Роме...**(став 23 (а))**.

Закључна запажања и препоруке Комитета за људска права

Држава уговорница треба да појача напоре на промовисању толеранције према лицима која припадају националним, расним, верским и другим мањинама, укључујући Роме **(став 11)**.

Држава потписница треба да повећа своје напоре да унапреди недискриминаторни приступ могућностима и услугама у свим областима за припаднике ромске заједнице...олакша и омогући регистрацију деце родитеља који не поседују лична документа и омогући интерно расељеним Ромима, који живе у неформалним насељима, да региструју своје место боравка и да добију лична документа, кроз адекватно тумачење Закона о пребивалишту и боравишту **(став 15)**.

Држава уговорница треба да ојача своје напоре на повећању заступљености Рома и припадника других националних мањина у државним органима и на националном и на локалном нивоу, укључујући, ако је потребно, одговарајуће посебне привремене мере **(став 41)**.

Закључна запажања и препоруке Комитета за економска, социјална и културна права

Комитет позива државу уговорницу да интензивира своје напоре на промовисању равноправности и борбе против дискриминације усмерене ка припадницима националних мањина...укључујући и Роме... у погледу приступа запошљавању, социјалној заштити, становању, здравству и образовању **(став 11)**. Комитет позива државу уговорницу да предузме даље мере у циљу превазилажења преовлађујуће дискриминације против Рома у остваривању њихових економских, социјалних и културних права **(став 12)**.

Комитет препоручује држави уговорници да...посебно Ромима без пријављеног пребивалишта у неформалним насељима, омогући делотворан приступ процедурама за

упис рођења и пријаву пребивалишта како би олакшала приступ личним исправама, укључујући изводе из матичне књиге рођених, личне карте и радне књижице. У међувремену, лицима угроженим у овом погледу треба омогућити приступ економским, социјалним и културним правима **(став 13)**.

Комитет препоручује држави уговорници да убрза мере којима ће обезбедити да Роми остваре пун приступ одговарајућем И приступачном становању **(став 31)**.

Комитет препоручује држави уговорници да гарантује упис ромске деце у редовна одељења у основним школама...смањи стопу напуштања основног образовања ромске деце И предузме ефикасне мере како би Роми похађали школе И повећали похађање наставе у средњим школама кроз афирмативне акције **(став 35)**.

4. ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ/УКАЗИВАЊЕ НА ДРУГЕ РЕЛЕВАНТНЕ ИЗВОРЕ